

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Fôiea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 15 fl. sun. pe unu anu sêu 45 doideceri, or 3 galbini si 3 doideceri mon. sunatoriã. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari sêu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacaro publicare. Fara depunerea acestui protiu inainte nu se voru mai primi publicar

Nr. 74.

Brasiovu, 19. Septembre 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Maiestatea sa c. r. apost. cu prèinalta decisiune din 9. Juliu 1862, Nru Canc, aul. Trans. 1784, au intaritu prègratiosu actulu alegerei din 28. Dec. 1861, prin care au fostu D. Elia Macellariu de jude regescu si D. Gregoriu de Popu de jude scaunalu alu Mercurei alesì.

Totudeodata s'au reieptatu si cererea comunitatii Mercurea, care a datu la Maiestate rogare, pentru a se poté impartasi cu 6 in locu de 2 deputati la alegerile oficialiloru superiori.

Necrologu. † Patriciu Popesculu, archimandritulu monastirei Ghergheteg, nu mai este intre noi! Elu repausà in Domnulu in 29. Augustu v.; inse remase nemuritoriu in faptele lui, in virtutile lui si in alés'a acea suvenire, ce ni o lasà de ereditate si esemplu de imitatiune, ad. iubirea cea nobila si neintreruptu nutrita pentru binele si fericirea natiunei sale preste tôte. Fia i tierin'a usiôra si memori'a neuitata!!!

Scurtulu tîmpu, in care administrà fericitulu repausatu dieces'a romanésca a Aradului, ne conservà multe fapte stralucite esecutate in folosulu fericirei romaniloru, pentru cari alérgea, undè cerea tîmpulu; aceste merita a fi scóse cu deamenuntulu la lumin'a publicitatei, si credemu ca fratii Aradani isi voru tiené de oblegatiune faciã cu natiunea a o face acésta. Pana atunci noi ne aducemu aminte cu mare reverintia de cercularele, cu care repausatulu insuflà o viétia mai vigorósa nationala, si dovedea o ingrijire mai deaprópe pentru cultur'a pretiloru, invetiatoriloru si a intregèi tinerime romane, pe care o dadacea cu tôte potintiósele midiulóce. Redicarea scóleloru romane cu invetiatori romani, misicarea cea libera si incuragiata intre intielegintii de acolo sub administrati'a s'a si aperarea loru de asuprelele serbesci, anca caracteriséza multu parintésc'a lui tractare si spriginire. — Cá filantropu nationalu anca ilu binecuventamu, — fiindu ca fondulu Reuniunei fem. rom. prin nobil'a lui sprijinire si indemnare s'a adausu cu multe sute colecte, si anele Reuniunei ii pastréza numele de Benefacatoriu, cá si cele ale Asociatiunei. Nedespartitu abonatu la Gazet'a nutrita simtiuri de cea mai sincera fratietate. — Ear' din reverintia catra rarulu acestu barbatu, si pana candu ne vomu afla in stare ai insira faptele, publicamu unele date din biografi'a lui, ce ni le impartasi unu Aradanu in „Tel. R.“, cáre suna asia:

„O trista si multu separatiósa veste ne aduce aici insciintiarea despre mórtea unui mare barbatu si bine cunoscutu intre romani mai vertosu banatieni si ungherini. Patriciu Popesculu, archim. manastirei Ghergheteg a muritu in diu'a taierii capului sf. Joanu, adeca in 29. Aug. c. v. dupa o bóla tienuta 3 septemani in anulu vietii sale alu 53-lea. Gelesculu trei frati: Vasiliu capelanu castrensu, Josifu din Moldova, si Dionisiu parochu in Giabaru, cu mai multi nepoti si nepóte dela frati, si dela o sora de multu repausata. Gelesculu amicii si cunoscutii. Gelesce'lu impartasitoriulu acestei adencu sguduitoarei vesti. Gelescu'lu toti aceia, carora elu le fú benefacatoriu, dar' trebue se'lu gelésca prè-

multi si din clerulu mireanu si calugarescu, catra care se sciea comportá cu tóta umanitatea. Fia i tierina usiôra, si odichnésca-ise sufletulu in midiuloculu dreptiloru! —

Elu fú nascutu in satulu Bata-mare in com. Carasiului in 17. Sept. 1809 c. v. Tata'lu seu preotulu locului l'a lasatu a studiá nu numai pre elu, ci si pre ceilalti frati. Scól'a rom. oa finit in locu, nemiesce a invetiatu in Lipov'a, ear' gimnasiulu in Aradu si Timisiôra, filosofi'a in Segedinu, unde din caus'a neaverii speseloru numai cu mare greutate putú studié, dar' anca si mai cu mare drepturile in Pest'a, inse cá unu multu suferitoriu, si cu puçinu indestulatu susutinen-duse anca de micu totu cu instruirea de prunci privata spre a'si castigá cele de lipsa a gatatu si drepturile, si juratu la tabl'a regésca se facú in Posionu.

Elu din teneretiele sale avendu mare aplecare spre calugaria, a finitu teologi'a de 3 cursuri in 2 ani in Aradu in a. 1836—1837, dupa aceea a fostu cancelistu in cancelari'a metropolitana sub archiepiscopulu Stefanu Stancoviciu in a. 1838, ear' dupa ce intrà in cinulu calugarescu totu in acelu anu in manastirea Hodosiu, deveni prof. primar. la institutulu clericalu din Aradu, unde deodata fuse si notariu consistorialu cá Protodiaconu sub episcopulu Gerasimu Ratiu pana la a. 1844, in care anu din demandatiunea archiepiscopului Josifu Raiaciciu fú strapusu cá prof. de limb'a rom. in institutulu clericalu din Carlovitiu cu inaintarea de Protosingelu, si mai marele manastirei Jazacu, in a. 1848 inaintatu de Archimandritu la manastirea Oppova. Totu in acelu anu fatalu se facú administratoru alu diecesei Versietilului, de unde totu in anulu 1848 in tîmpulu revolutiunei a trecut in Principatele rom. ajungandu pe la unele manastiri din Bucuresci, inturnanduse in patrie'si, facú unu rondu prin Serbi'a, de unde veni earasi la Oppova. — Dupa mórtea episcopului G. Ratiu la a. 1850 se tramise la Aradu cá administratoru diecesanu, ear' cu denumirea Domnului Ivacicoviciu de episcopu alu Aradului s'a rénturnatu in Sremu, cu care ocaziune spre mangeiere isi cerú manastirea Bezdinului, dar' i se dete Gherghetegulu. Din acelu tîmpu aduse economi'a manastirei la asia stare, in catu a datu indemn si altoru Archimandriti de a fi imitatu. Elu a inzestratu averea manastirei cu multime de oi, peste o mie, de care la venirea lui nu erá nici un'a, cu porci, cai, boi, munti si cu zidiri pompóse; cu unu cuventu, in totu feliulu de economie a inbogatitu manastirea, a produsu multu vinu si rachia, din care din anu in anu totu mai tare crescea avuti'a manastirei; prin aceasta a aretatu elu cá romanu cumu se póte inmulti averea unui bunu luisi incredintiatu, si pe candu avea cea mai mare bucuria a vedé sporindu tôte aceste, veni nesatura mórte si 'i secerà viéti'a aceluia, care singuru erá plinu de viétia, si multu sanatosu. Fia in veci amintirea lui!

— In comitate se desfacura multe din comitetele adunate in 25., din causa, oa maioritatile magiare nu voira a intra in discusiuni pe bazea nóveloru instructiuni, ci votara earasi adrese la Maiestate pentru legile din 48; Romanii anca pasiescu inainte cu recunóscerea leg. prov., roganduse de Maiestate pentru o representatiune mai drépta, decat cumu e asta de acumu. In Nru viitoriu mai pe largu.

Quod differtur non aufertur.

Pentru ce prinsera si inchisera Domnii din Aiudu pre Axentie?

(Incheiere din Nr. tr.)

Dupa ce nu te lasa adunarea se vorbesci, ce ai facutu in Aiudu?

— Dupa ce la propunerea Br. Kemény István si alui Török majoritatea comitetului nu'mi dede cuventu, facundumi reverentia catra D. comite, am esitu din sal'a adunarei, si vedindu, ca mas'a poporului, de care era plina curtea comitatului, prin esirea mea pre tempuria si fara veste s'a turburatu si incepe a curge dupa mene, am statu pre locu, iamu salutatu cu glasu mare si spunendule celea ce se intemplara cu mene in sala si adunare, rugai pre cei ce era membrii comitetului se se incerce a intra in sala si se se dechiare pre rondu, ca ei nu se improtivescu la rescriptulu in guberniu si voru plati darea. Eara pre cei ce nu sunt membrii iamu rogatu se fia buni ascultatori, se mérga pre la casele si familie loru, se fia cu rabadare, pentru ca caus'a comitatului nostru nu se va decide de Domnii din Aiudu, ci de imperatulu, unde avem o deputatiune nationala cu Parentele Metropolitu in frunte, si chiaru pentru acésta au se se pórté bene, se nu supere si vateme pre niminé, cá nu cumuva cu vreo purtare escesiva se compromita pre Parentele Metropolitu si se impedece cursulu celu natiunalu alu lucrurilor. —

Dupa acésta me duseiu la cortelu la cas'a D. jude cercualu Sam. Molnár; mas'a poporului inse se tienú de mene si preste puçinu se escà o cërta intre unu romanu si evreu, care adiunsesse pana la impartieli de pumni si de palme. Acestu escesu iritã pre poporu — si eu audiendu de acésta si temendume, ca escesulu va luá dimensiuni mai mari si se va turbura liniscea publica, am esitu afara din casa si amu eshortatu pre poporu — de care era plina curtea D. Molnár si uliti'a, — cá se se ferésca de ori-ce cërta si bataia, ce ar puté turbur'a pacea si bun'a intielegere, iamu spusu, cá se nu asculte de Szolgabiroi si alti Domni, carilu invétia se nu platésca darea, se nu puna timbru, se gonésca pre finanti scl. Se nu se sparia de Garibaldi, Kossuth, Klapka, si Tür, cu carii se totu lauda ungruii, pentru ca de si au ómenii acestia popularitate la ai loru, ei inse nu au nece o putere, nece unu picioru de ostire si cumu sunt nu ne potu face nice o stricare; eara acésta am spus'o pentru aceea, cá se nu'si lapede ómenii produptele la evrei si speculanti cu pretiuri de nemica de fric'a ostiriloru unguresci, si in urma se nu aiba cu ce trai — si cu ce suporta greutatile statului. — Dupa ce am prandíu am plecatu si am vorbitu de nou la poporu totu in asemené intielesu in ulitia si in capulu orasiului.

Cine au impuscatu in capulu orasiului?

— Nu sciu, — sciu inse, ca dupa ce am esitu din Aiudu si am inceputu a goni calii in fuga, mas'a poporului tienea alaturea fuga cu calii nostrii, calcanduse unii pre altii in picioré, eu vedendu acésta amu opritu si dupa ce se strense poporulu in giurulu carutiului meu, me sculaiu si i multiumi pentru ca a padíu ordinea si liniscea, si prin acésta a datu o nóua proba de maturitatea sa; ilu rugaiu se ne lase se mergemu singuri in fuga, eara elu se vina cate-linu se nu se calce unulu pre altulu, cuventarea o inchisiu cu: „Se traiésca Imperatulu!“ la care poporulu prorupse in vivate si puscatu; asiã eu nu sciu cine a puscatu, dar' cumuca G. Toma B. a impuscatu mia spusu elu insusi.

— Cine au facutu steagulu cu care ai venitu Dta la Aiudu?

— Cine au facutu acelu steagu nu sciu, atat'a sciu, ca eu amu plecatu deminétia la 4 óre din Beluardu in o carutiã cu Candinu si Gaitanu in urm'a tuturoru, amu adiunsu pre siesulu Aiudului pre vreo 15 ómeni cu acelu steagu desvelitu, si leamu dísu selu adune cá e rusine, cá in giurulu lui se fia asiã puçini; ei inse nu me ascultara ci se tienura cu elu mereu de mene; catra Aiudu lu a adusu unu omu pedestru, incolo lu duse unulu calare si dupa ce trecuramu din Taiusiu (Tóvis) — sub pretestu ca s'ar fi ostenitu milu dete in carutiã. Elu e si astadi in sala la mene, pana acumu nu mi'lu a cerutu nime.

— Dta stai in cercetare pentru crima de turburare religiósã (Religions-Störung) la magistratulu in Beluardu.

— „Nu sciu despre acésta, celu puçinu nu fui anca de locu intrebatu.“

— La Dta au venitu ómeni pre carii iau scosu Domnii din casa, si iai invetiatu se se duca inapoi, se dea la Domni cu bat'a in capu, si se'si roeuce casele?

— „Preste totu e minciuna. In parte am invetiatu pre

Joanu Campénu din Vintiulu romanescu, (pre care avendu sententia judeciului urbarialu a mana, ca cas'a si mosi'a e a lui, lu a scosu in primavér'a asta Borceanu (Bartsai) din casa cu puterea si cu çiganiicurtii,) cá se mérga inapoi, se se cerce si se faca cumu va puté, se apuce eara in casa; eara de va mai veni Borceanu cu çiganiu, se nu ésa din casa nebatutu, si de vor da ei in elu, se deasi elu in eli, si acésta invetiatura am dat'o pre temeulu legiloru unguresci, care indreptatiescu pre omu a se apera in proprietatea sa, nu numai singuru dar' cu serbitorii, vecinii, si cu alti ómeni condusi cu plata, si acésta chiaru si inprotiva unei esecutiuni giudiciale. Póte ca voi fi mai invetiatu si pre alti ómeni se se aperse in proprietatea sa, dar' acésta nu insemnéza ai invetiã se dea cu bata in capu la nime.

— Pentru ce nu ai invetiatu Dta pre omulu se vina se arete lucru ela la tisti'a comitatului?

„Nu numai nu'lu amu invetiatu, da i amu facutu si o aretare criminala in scrisu la guberniu si acésta la espres'a lui rugare, dícundu, ca nu are nice o incredere in Domnii dela comitatu, pentru ca ei sunt totun'a cu Borceanu.

— Sciutai Dta cá fõispanul Pogany Gyúri e de Imperatulu denumitu? — „Sciutu.“

— Daca ai sciutu, pentru ce ai invetiatu pre ómeni se nu asculte de tisturile lui?

Nu iamu invetiatu, ci din protiva am tramisu pre cei ce facura cate o crima si au venit de au cerutu sfatu dela mine, chiaru si in temnitia — aci am aretatu pre óre cati cu numele. —

Apoi daca nu iai invetiatu Dta, de unde vine, ca ei nu se supusera si nu ascultara de Szolgabiroi?

Eu nu sciu, — cred inse ca dela ins'a purtarea DD. szolgabiroi, carii spunea la ómeni, ca diet'a Ungariei nu cunósce pre imperatul de craiu legiuitu, nu vré se dea dare si catane si alte lucruri, de care se scarbia simtiulu celu sanetosu alu Romanului, crediendu, ca ómenii acestia nu potu fi denumiti de imperatulu, ci sunt usurpatori si nesciindu bine destinge, au facutu pecate politice.

Sci Dta ca romanii de pre valea Ampoiului au facutu protestu si au denegatu ascultarea szolgabiroului Boer János?

Am audíu, dar' nu sciu unde, cumu, ce, si prin cine.

Dta ai tienutu in beseric'a unita din Beluardu adunare si ai vorbitu la poporu fórte, de lu ai iritatu asupra Domniloru.

Asta e o minciuna nerusinata si ceru, cá aretatoriulu se fia trasu la raspundere si pedepsitu cá calumniatoru.

In acea beserica ati facutu protestu in protiva organizarii magistratului.

Da; decatu acésta a fostu in beseric'a cea neunita si nu amu chiamatu eu pre ómeni, ci in acea beserica se tienú esamene semestrali, la care amu fostu pofitu si eu; tocma atunci pusesse magistratulu placate, prin care se invitã cei indreptatiti dupa art. 23 alu legeri din 48 la inscriere; dupa esame a venitu vorb'a, daca se potu inscrie si romanii au nu? dreptu aceea eu cá membru alu confer. nationale din Sabiiu, tienuta la 1-a Jan. 1861 cu invoirea celoru mai mari, mi am tienutu de o mica datoria a aretã, cá acea lege nu e obligatoria pentru Ardealu, ne fiindu ea publicata scl. — Parerea mea placu la toti, ea se formulã intr'unu protocolu, care subscriendulu cine a vrutu, s'a datu la magistratu si romanii nu se inscrisera dupa legea cutare.

— Dta ai facutu colecta fara slobozenia de ai tramisu acestu protestu la imperatulu. — Sic.

— Dupa cumu am aretatu, acelu protestu s'a datu la magistratu, nu s'a dusu la imperatulu. si nu a fostu lipsa de colecta, nice nu s'a facutu pentru acésta.

— La Dta s'a tienutu adunari de mai multi popi, si prosti cu usile incuiate si cu ferestrele astupate, ce ati sfatuitu si hotaritu in aceste adunari?

— Eu nu amu fostu rebelu nice nu amu complotatu asupra vietii nimenui, cá se tienu adunari cu usile incuiate, — cu usile si ferestrele deschise inse se tienú la mine o adunare in 11. Aprilie 1861 ad analogiam la cea dela Kemény István in Ciumbrudu; ea avu de scopu organizarea comitatului si a comitetului comitatensu, rezultatulu e o lista lunga de nume ce se afla la mine acasa.

In primavér'a a. c. tienú la mine in casa mai multe siedintie o comisiune mestecata sub presidiulu canonicului Pappfalvi; comisiunea fú tramisa de Metropolitulu; operatulu e la consistoriu; ea erua venitul besericei unite din Lipoveni, carelu defraudã protopopulu Pap Augustinu de 12 ani, mancandu preste 4000 fl. v. a. dela beserica.

Acestea suntu celea mai de frunte intrebari din cele 36 catemi puse D. Szalantzi Lajos si in urm'a carora me declarã

pre temeiulu §. 151 lit. c, et 156 lit. b et d), de vinovatu si demnu de a me tiené in preventiva, la care amu mai allegatu — ca faptele mele nu se potu judeca dupa condic'a penale austriaca, pentru ca ele s'au intemplat intr'un timpu abnormalu, cumu fù celu dela 20. Oct. 1860 pana la venirea locutiitoriului campestru maresialu Crenneville in 7. Dec. 1861, si fiendu ca legea nu are putere regresiva, am protestatu inprotiva verucarei cercetari mai departe si a arestului, chiaru si in casu de a avé legile putere retrograda si candu s'ar judeca faptele mele dupa condic'a penale §§. mai susucitati nu se potu aplica, pentru ca nu stau in serbitiulu nimenui, nu sunt unu fugariu, fara tíera si patria, nice nu me a prinsu in facto delicti, cerendu, cá acestea alegatiuni se se iea de recursu si pana la deciderea gremiului judicialu se me lase pre picioru liberu.

Dar' nu; — protocolulu se incheia dupa o investigatiune de 12 óre si dumineca la amiadi me infundara in temnitia pentru crim'a de conturbarea pazei publice — a Kossuthianilor, in a caroru mani picase administratiunea comitatului. Arestulu meu tienù dela 12 óre in 31. Augustu pana la 10 óre in 3. Sept., candu veni Porcalabulu si me invità, cá se mergu la D. fòispanu in cancelaria, de unde me intorseiu liberu si fara escorta haiducésca, cumu e datin'a a se trata criminalistii celi ordinari. Déca voiu sci cá publiculu cetitoriu se intereséza a sci si alte detalieri ale acestui arestu si in specie tratarea, de care avui parte, voi serbi bucurosu, astadata mai insemnu, ca pre mine me inchisa judele delegatu in persón'a D. Szalantzi Lajos de origine din Armeni si me eliberà comitele supremu Pogany Georgiu, dupa cum imi spuse, in urm'a unui ordinu venitu dela presidiulu in. guberniu, cu care ocaziune comitele supremu me rugà, cá pentru incungiurarea vreunei demonstratiuni din partea estoru . . . de Aiudeni se plecu si se esu din Aiudu catu mai curendu.

Nu potu tacé si trece cu vederea generositatea si amicitia ce mi aretatu-o in fapta Domnii Barbu, Moldovanu si Pap, asesori la sedri'a din Aiudu, carii in calitatea de oficiali cum sunt m'au cercetatu in tóte dílele in singuritatea mea, procurandumi totu cei iérta legea a mi procura si face, pentru care le esprimu cea mai viia si intima a mea multumita, atatu Dloru, catu si soçieloru Dloru, care se intrecura un'a pre alt'a a'mi tramite dejunuri, prandiuri si cine, pre lenga tóte greutatele ce li se punea in cale.

Belugard, 5/16. Sept. 1862, aniversarea dilei destinate pentru a prinde si inchide in Aiudu in a. 1861 pe resvretitori.
A xentie Severu m. p.

Din valea Colbului, Augustu 1862.

(Incheiere din Nru 72.) Eata preotii tienutului Siretului nece pana in diu'a de astadi nu au fostu in stare, de a lege, in care direptiune a apucatu profesorulu gimnasiulu din Cernauti, Rudolfo Neubauer cu, gazet'a redegeata de densulu si intitulata: „Bucovina Landes- und Amtszeitung“, carea cuprindea mai daunadi scirea, cumuca pentru scól'a reala, ce are se se infintiedie din pung'a nóstra in Cernauti, s'ar fi denumitu — in mani'a vointiei nóstre dechiarate de repetíte ori in adresele nóstre catra in. imperatu, min. de statu, gubern. de tíera si catra episcopulu nostru — de diregatoriu Dr. Tausch din Kaschau, una scire asta, care-i cu totulu tendentiósa si eata de ce. La directoratulu scólei aceleia competíse, intre alti 25 de competitori de prin Galici'a, Moravi'a scl. si profesorulu gimnasialu din Cernauti, cu numele Vislujil. Acesta plecà in decursulu feriiloru la Vien'a, cá se cerce in ministeriulu de statu, déca are elu sperantia, de a fi denumitu de directoriu la scóla aceea. Aflandu elu acolo, cumuca ministeriulu ar fi avendu de scopu, de a asiedia pre Dr. Tausch in postulu de directoratu, impartasi scopulu astu ministerialu unui amicu alu seu in Cernauti. Neubauer din parte si luà de aici ocaziune, de a repurtá in gazet'a-si, cumuca ministeriulu ar si fi denumitu de directoriu pe Tausch.

Biue ea cei ce cunoscu direptiunea gazetei Domnului Neubauer nu vediura in scirea asta altu scopu, decatu de a cercá, ca ce voru díce ai nostri, déca voru vedé si directoriu denumitu pentru aceea scóla, ce voiescu se o infintiedie si se le figuredie cá institutu nationalu, dara multi dintre ai nostri, fiindu slabi la inima si necunoscatori ai cursulu afaceriloru, credeau reportulu lui Neubauer si díceau: „Eata, la ce a trebuitu se mai tramitemu atate adrese la Imperatu, ministeriu si nu mai sci la cine, ca nemtii au voitu din capulu locului se faca din scól'a ast'a scóla nemtiésca, si eata, ca au si facutu-o cu tóte adresele nóstre.“

Acestora inse, déca mai sunt de parerea asta, avemu a

le spune, ca domniile loru de aici nainte se caute a se introduce mai bine in afacerile lumii acesteia, apucandusi cateva gazetutie la mana si scormolindu intr'insele cu ceva acuratetia, si apoi se créda cu noi, ca ministeriulu nu póte denumi de directoriu pe Dr. Tausch, moravulu, la scól'a nostra reala, pana ce elu nu ne va fi respunsu cu temeiul la cererea nóstra, ce amu indreptatu-o catra densulu si pana nu va esi la lumina in privinti'a ast'a si resolutiunea imperatésca.

Dintre ai nostri se insinuase patru la facutulu maturitatii; unulu dintr'insii se retrase nainte de a pasi la esamerale scrisualu, doi se retrasera in decursulu lui si numai unulu facú atatu esamele celu scripturisticu catu si celu verbalu.

Acestu din urma a competitu, de a fi tramisu la universitate spre a se prepará de profesura la gimnasiulu din Suceava. Pe lenga densulu voiescu seau si competíra anca doi, unulu cu atestatu de maturitate din Blasiu, eara celalaltu din Beiusiu.

Cu tóte, ca s'a respanditu faim'a pe aici, ca priveghiatoriulu scóleloru nóstre, D. Bosdiech ar cugetá se nu recomende pe cesti doi la locurile mai nalte, sub pretesulu, cumca ei, nefinindusi studiile gimnasiale sub profesorii gimnasiali din Cernauti, n'aru fi avendu cuviintiósa preparatiune pentru studie de universitate si cumuca elu prin urmare n'ar avé intr'insii nice un'a incredere, totusi nu o luamu in privire, sciindu biue, cá, cumu recunósce D. Bosdiech autoritatea gimnasieloru publice in Austri'a si egalitatea valórii atestateloru, ce se dau pe la acelea, asia recunósce Domniea lui si autoritatea gimnasieloru publice dela Blasiu si Beiusiu si valórea atestateloru, ce se impartiescu la acestea. De aceea noi nu vedemu nice un'a pedea, care ar stá naintea recomandatiunei astoru doi la locuri mai nalte.

Dara noi l'amu face pe Domniea lui se-si indrepte lua rea amente la un'a impregiurare, care póte nu o cunósce elu seau cugeta, ca noi nu o oserbam. De cati-va ani incóce adeca se vedu multi dintre ai nostri constrinsi a parasi gimnasiulu din Cernauti, unde inferati odata de catra profesori cu epitetulu „batutu la capu“, nu mai au sperantia, de a-si fini studiile, si a se duce pe la alte gimnasie, cá se se infriatésca earasi cu musele.

Optuspediece de acestia petrecura in decursulu anului trecut parte la gimnasiele din Galici'a, parte la cele din Transilvani'a si Ungari'a si 18 se intorsera acasa cu atestate bune, ba 6 dintr'insii anca cu atestate de maturitate fórté bune.

In faci'a rezultateloru acestoru stralucece nu ne voru face pe noi profesorii gimnasiulu din Cernauti se credemu, cumuca acesti, fiindu „batuti de capu“ nu puteau propasi sub densii, ci, luandu apoi in vedere si alte aparantie in gimnasiulu acela, ne vomu inchiná parerii, cumuca acolo au ai nostri de suferitu un'a apasare sistematica, carea ilu sfatuimu pe D. Bosdiech, cá se o delaturedie, constringundu-i pe profesori la egalitatea purtarii faci'a cu copii nostri; altumintrea vomu face si noi ce face celu apasatu pe calea legiuita. —

Chronica esterna.

Noulu capu alu partidei reactionare.

Fostulu Domnitoriu G. Bibescu, resturnatu de poporu la 1848, s'a intorsu in tíera, in urm'a alegerii sale, oá deputatu in camera din partea proprietariloru mari din districtulu Mehedintii.

Lumea se intréba cu mirare: Intra-va Prinçiuulu Bibescu in camera? Si care va fi politic'a sa, cá deputatu si cá capu alu partidei stationare?

Multi credu ca Prinçiuulu Bibescu va intra in camera, cá se inlesnéscu urcarea sa séu a iulului seu din Paris pe tronulu Principatelor unite; alegatorii din Mehedinti s'au incredintiatu mai anteu de consimtiementulu Principelui, s'apoi l'au alesu. De si in nici o parte de lume, Principii defronati nu intra in camera cá deputati, Prinçiuulu Bibescu, care a ocupatu tronulu Romaniei 6 ani, va ocupá adi banc'a adunarii, cá se conduca majoritatea in loculu repausatului Katargiu.

Altii credu inse, ca alegerea Prinçiuului Bibescu trebuie considerata cá o simpla manifestare politica; boerii voru aratá Romaniei si Europei, ca Prinçiuulu Bibescu se bucura de increderea poporului (!), si ca presinti'a sa in tíera este necesaria, in acesti timpi critici. Dar' conditionile de adi ale Romaniei si ale adunarii legislative nu mai sunt acelea din nainte de 1843; adi pe tronul e Alecsandru Joan I., care, prin actulu celu mare dela 24. Ianuaru 1862, a capatatu dreptu la recunoscinti'a romanilor; in camera, Prinçiuulu Bibescu va avé de rivali pe capii partidei liberale, cari i voru aduce aminte administrarea sa dintre 1843—1848, cumu

si conduit'a s'a dela 1848. Oratorii din sting'a ilu voru sili a lepadá masc'a, si a se aretá aceea ce este. Catra acestea, mai toti deputatii de peste Milcovu, cari se grupasera in colóna strinsa, sub stindartulu repausatului Catargiu, credemu cá voru desertá acestu stindartu la aretarea Prinçului Bibescu in camera: fratiloru de peste Milcovu le convine mai bine, sub tóte privintiele, a avea pe tronu pe Alesulu dela 5. Jan. 1859, decatu pe Prinçulu Bibescu. Adaoga, manifestarea poporului, de cate ori Prinçulu Bibescu va esi din camera, unde va susutiené negresitu partea dreapta ce o reprezenta. Tóte acestea, dîcu unii, facu cá Prinçulu Bibescu se nu intre in camera.

In camera séu afara din camera, presinti'a Prinçului Bibescu in tíera este semnificativa; nimeni nu se indoiesce ca Prinçulu Bibescu va lucrá cu energia pentru urcarea sa pe tron, si in interesulu partidei ce reprezenta.

Lupulu isi lapada parulu, nu inse si reaoa deprindere, dîce proverbulu. Éspériinti'a ne arata ca ecs-regele Neapolei, destrónatu de Garibaldi, ca ducele de Bordeaux, cunoscutu sub numele de Enricu V., ca Don Juan alu Spaniei, ca in fine toti capii de partide si de dinastie, nu renuntia de buna voie la pretensiunile loru asupra tronului, la ideile si credintiele loru politice, la privilegiile loru perdute séu amenintiate. Prinçulu Bibescu va urma dar' program'a politice ce l'a alesu deputatu; ear' gresielele ministerelor ce s'au succedatu dela 24. Jan. 1859, voru fi ealulu de bataie alu Prinçului Bibescu, cá deputatu séu cá capu de partida. Reusiv'a in planulu seu? Viitoriulu ne va spune. (Va urma.)

— Mosiele asediamentelor Brancovenesci se ieau de catra ministeriu supt aprópea controla a guvernului, si dupace se publicá, ca se va tiené licitarea arendiloru in 17. Sept. a. c. ministeriulu grabi a pune la cale, cá licitatiunea se se faca la min. de cultu, unde va se se chame si Prinçulu Bibescu Brancoveanu, care e provocatu asi da cuventulu: ca cu ce dreptu tractéza acestea bunui, cá unu proprietariu. Acésta cauza are nevóia de o deslucire mai pe largu, ce va urma cu alta ocaziune.

In ITALIA reuniunile si comitetele democratice pentru unit'a Italia nu mai vreau a se increde guvernului piemontesu, ci facu propaganda, cá de aici incolo insa natiunea se'si vedá de caus'a sa. fiinduca Victoru Emanulu a devenitu reactionariu cu ministeriu cu totu si nu e alta decatu o masina a intrigelor lui Napoleonu, cu care si a datu man'a pentru introducerea absolutismului.

In FRANCIA, dupa ce se luptara diurnalele pro si contra Domnirii lumesci a Papei, si a causei lui Garibaldi, essi la midiu „Monitoriulu“ si dîce, cá fiinduca intrebatiunea romana a devenitu a fi obiectu de polemica intre diurnale elu afla cu scopu a face cunoscute tóte ostenelele imperatului, cate lea pusu spre a impaca pe Papa cu Itali'a; apoi scóte vr'o cateva acte ruginite la lumina; cá se dovedésca, ca Napoleonu a cercatu anca in Maiu a indupleca pe Papa la unu feliu de tocméla in favórea unitei Italie, inse succesulu fí nula, pentruca Papa si card. Antonelli si au pusu piciorulu in pragu si nu vreau se scie de nici o transactiune. — In fapta inse Françi'a eara'si mai tramite vro 2 regimente de militia la Rom'a, pe candu V. E. cu Ratazzi pretindu, cá Napoleon se'si tiena cuventulu datu, cand le demandá se innadusia pornirile lui Garibaldi, ca ad. va grabi cu resolvarea causei romane. Guvernulu lui V. E. se afla in mare perplesitate, ca a remasu intre dóue luntiri si nu'si póte svadui acum, cumu ar poté libera pe leulu Italiei, pe Garibaldi, pentru a carui liberare si in Scandinavia si in Angli'a, Belgiu, Françi'a se facu meetinguri si demonstrari; ear in Sicili'a se ramurescu tumulte in contra bersalieriloru regesci. In contra vietii lui Ratazzi, Vict. E. si Napoleon se facu o conjuratiune. — Principele Napoleonu avu o convorbire lunga cu Ratazzi si primi si visitele celorulalti ministri, cine sci pentru ce. —

In GERMANIA reactiunea anca a adiunsu in fruntea cabinetelor. Parlamentulu prusianu cu o maioritate de 308 voturi in contra numai la 11 a reieptatu proiectulu guvernului celu mai ardietoriu, ad. creditulu pentru bugetulu militariu estraordinariu pentru pregatirea de resboiu; si regele denumi indata de min. prim. pe D. de Bismark, celu mai conservativu, capulu partidei lui „Kreuzzeitung“, dîcundu, ca in Prusi'a numai o politica conservativa e posibila. — Adunarea germaniloru e defipta pe Oct. atatu la Waimar, catu si la Frankfurt, unde nemtii nostri anca voru concurge.

In RUSIA incepú asprimea a nu face alegere de persóne; grafulu Zamoiski, doveditu de corifeulu boieriloru, cari facura adunari si tramisera o petitiune la M. Duce Constantinu, cá locutiitoriu in Poloni'a de cuprinsu, ca poloniloru le trebe statu nationalu si drepturile ab antiquo, se tramise subt escorta la Petersburg, si dovedinduse, ca elu avea in mana concentrate tóte firele demustratiuniloru si neodichniriloru cauate de boieri, va trage dupa sine pe multi complotisti; ear guvernulu si va mai retrage si acolo pe incetu din facutele aóncesiuni. — Nu libertatea generala, ci numai interesele castice boieresce sunt motivele demustratiuniloru si in Poloni'a, cá si in Ungari'a, dar' numai catu sunt invalite si in masca nationala. — Se dee gubernele supremati'a in man'a boieriloru si atunci voru avé atati trabanti, cati boieri sunt pe lume, spre a apasa poporulu; inse perdendusi poporulu increderea in guvernulu, care tractéza cu aristocrati'a, cá cu dragu mamei si e aplecatu ai face incetulu cu incetulu concesiuni din concesiuni, atunci si mai puçinu sunt sigure statele si tronurile de pacea publica, candu va turb'a odata mani'a popóreloru.

Brasiovu, 20. Septembre. **Comptoaru de mustra pentru romani.** D. A. Palme oficialu bancei nationale de aici isi ieá onóre a face aretare, cumca in scól'a lui de comerciu va deschide si un cursu de invetiatura pentru elevii romani, cari nu sci limb'a germana, si protocólele se voru porta preste totu in limb'a romanésca.

Cine vrea a se incunoscintia mai de aprópe despre cuprinsulu programulu de invetiatura se binevoiesca a si lua informatiune dela Dsa in cas'a D. G. Joanides negutiatoriu, si elevii, cari voru a invetia cursulu acesta se se insinueze catu mai curundu ori la susunumitulu, ori la redactiune.

Dovedile, ce le a pusu zelosulu Domnu la lumin'a publicului prin chiar'a, fundat'a si strinsu regulat'a institutiune in toti ramii, ce tienu de o mai rationabila conducere si manipulare a facendelor negutiatoresce, sunt cu multu mai bataória la ochi, decatu se aiba cineva indoiéla, ca in scól'a Dsale nu se exercéza tinerii comptabili in totu feliulu de cunoscintie si deprinderi, cerute de imperativ'a necesitate a plasei negutiatoresce; ba scólei Dsale are Brasiovulu a multi-ami mai multu decatu la orcarea alta institutiune aici in ster'a comerciulu si pana acumu. Deci tinerii romani intrati in tagm'a comerciala se se bucure si folosésca de acésta intreprindere a Dsale. Candu se va afla unu numeru bunicelu de tineri, se va incepe si cursulu acesta, ear' honorariulu va fi catu se póte mai moderatu. —

E D I C T U.

In urma unei incuse carea s'a fostu inaintatu sub Nr. 4986 praes. 30/6 1860 la fostulu c. r. tribunalu de tienutu din Brasiovu in contra speculantulu Antonu Russu pentru platirea unei datorii de 800 fl. m. c. seu 840 fl. v. a. e. v. a. si in urma cererei incusatorulu Georg Reich, cá din caus'a absentiei incusatulu, si neposeveritatei de a pertrapta, precumu si din caus'a ca nn s'a pututu erua locuint'a lui, se se pune unu curatoru absentis, s'a determinatu ziua de pertraptare pe 28. Octombre 1862 demanétia la 9 óre la judecatori'a subscrisa si s'a pusu cá curatoru pentru incusatulu D. Adv. Franz Jako.

Acésta se aduce la cunoscintia incusatulu Antonu Russu cu acea admonitiune, cá se nformédia pe numitulu curatoru despre purtarea cuvenintiósá a. a acestei cause, seu se si denumésca unu altu plenipotentente si selu arate pe acela judecatoriei, pentru ca ne observandu acésta numai siesi si va avea asi ascrie urmarile.

Brasiovu in 13 Septembre 1862.

1-3

Din siedinti'a magistratulu cetatei si alu districtulu.

O casa

in suburbiulu Scheiu, strad'a furcóiéi Nru 111 vechiu, 135 'nou, statatóre din 6 odai, 1 culina mare, 2 celarie mari, si 2 curti, este de buna voia de vendiare.

Deslucire mai aprópe se da in Buroulu Mercantilu alui Juliu Jeckel in Brasiovu, strad'a vamii Nru 11. 3

Cursurile la bursa in 30. Septemvre 1862 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 97 cr. v. a.
Augsburg	—	—	123 " 25 "
London	—	—	124 " 80 "
Imprumutulu nationalu	—	—	82 " 65 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	71 " 15 "
Actiile bancului	—	—	790 " — "
" creditulu	—	—	217 " 80 "